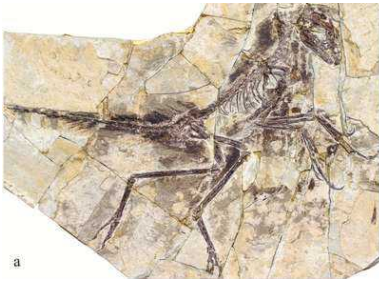

Belgisch team ontdekt gevederde dinosaurus

IRSNB-KBIN/Th. Hubin

IRSNB-KBIN/P. Golinvaux

RV

BRUSSEL

Paleontoloog Pascal Godefroit (Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen) publiceert in vakblad *Nature Communications* een opmerkelijke vondst: een tot nu toe onbekende dinosoort met korte veren.

BARBARA DEBUSSCHERE

Op het einde van het juratijdperk, zowat 155 miljoen jaar geleden, liep een vleesetende dinosaurus rond waarvan je vandaag zou zweren dat hij nooit kan bestaan hebben. De *Eosinopteryx*

brevipenna, zoals ontdekker Godefroit het type doopte, was verwant aan de fameuze T-rex en velociraptor. Hij was een stuk kleiner en lichter (ongeveer het formaat van een kip), had vogelachtige poten en voorpoten met klauwen, een vosachtige staart, een klein rond hoofd met een spitse bek én een paar vleugels.

Godefroit en zijn team maakten een reconstructie op basis van een fossiel uit de Zuid-Oost-Chinese provincie Liaoning. "Het is een uniek fossiel omdat het zeer goed bewaard is. Speciaal is echt dat de veren goed te zien zijn op het fossiel", zegt coauteur professor Philippe Claeys (VUB). Die vleugels waren opmerkelijk kort in vergelijking met andere gevederde dinosaurussen. Net daarom is 'brevipenna', Latijn voor 'korte vleugels' aan de naam van het nieuwe exemplaar toegevoegd.

Dat sommige soorten onder de befaamde zwaargewichten vleugels hadden, leidt al langer tot discussie over het ontstaan van vleugels, vliegen en vogels. Ondanks de verschillende meningen zijn de meeste paleontologen het erover eens dat vogels zoals we ze nu kennen in feite nog levende dinosaurussen zijn en afstammen van de Maniraptora, een grote verzameling dino's waarvan sommige vleugels hadden.

Behalve de vogels stierf de dinosaurusfamilie zo'n 65 miljoen jaar geleden uit, wellicht door een meteorietinslag.

Leefde op de grond

Hoe vroeg vleugels ontstonden en wat de dinosauriërs ermee deden, zijn evenwel vragen die nog niet zijn beantwoord. Recent ontdekte een Canadees team dat de *Ornithomimus edmontonicus*, een struisvogelachtige soort die zo'n 116 miljoen jaar geleden moet zijn ontstaan, vleugels had. Dat zou het oudste dinosaurustype met

vleugels zijn en het bewijs dat vleugels ooit voor iets anders moeten hebben gediend dan om te vliegen.

"Maar onze *Eosinopteryx brevipenna* is ouder", zegt Claeys. Bovendien waren de *Eosinopteryx* een zustergroep van de tijdgenoot *Anchiornis*, een andere gevederde soort die is ontdekt in fossielen op dezelfde locatie. De *Anchiornis*, Grieks voor 'bijna vogel', was een kleine dino met zeer lange penveren op voor- en achterpoten en voeten en vertoont opmerkelijke overeenkomsten met moderne vogels.

"Die groep is in feite de eerste echte duidelijke missing link tussen dinosaurussen en vogels. Opmerkelijk is dat de zustergroep die wij ontdekten dezelfde bouw heeft als de *Anchiornis* maar door het grote verschil in pluimage toch een ander leven moet geleid hebben", zegt Claeys. Dat zijn lichaam eerder gebouwd was om te lopen dan om te vliegen, geeft aan dat *Eosinopteryx* eerder op de grond leefde, zoals vele moderne vogels.

De ontdekking lost daarmee het mysterie over de vleugels van dinosaurussen niet op. Integendeel misschien. "Hiermee is duidelijk dat het pluimage onder enkele van de vroegste soorten nog gevarieerder was dan al vermoed."

Decoratieve veren

"De veren en vleugels hadden een nog diversere toepassing dan we dachten. Wat deden de dinosaurussen ermee? Zweven? Lopen? We weten het niet. De *Eosinopteryx* kon met zijn korte vleugeltjes in ieder geval niet vliegen. Een theorie luidt dat de vleugels dienden om met hun lijf zo snel mogelijk van richting te veranderen. Een andere stelt dat de veren en vleugels een decoratieve functie hadden", zegt Claeys. Volgens de Canadese ontdekkers van de *Ornithomimus*

edmontonicus moet het vederdek
van sommige soorten gediend
hebben als verleidingstactiek. Dat
kan ook voor de nieuw ontdekte
soort zo geweest zijn.

''Pascal Godefroit: 'Deze soort is
ouder dan eerder ontdekte
soorten',,